

Vlaanderen
is omgeving

De weg naar CO₂-neutraliteit

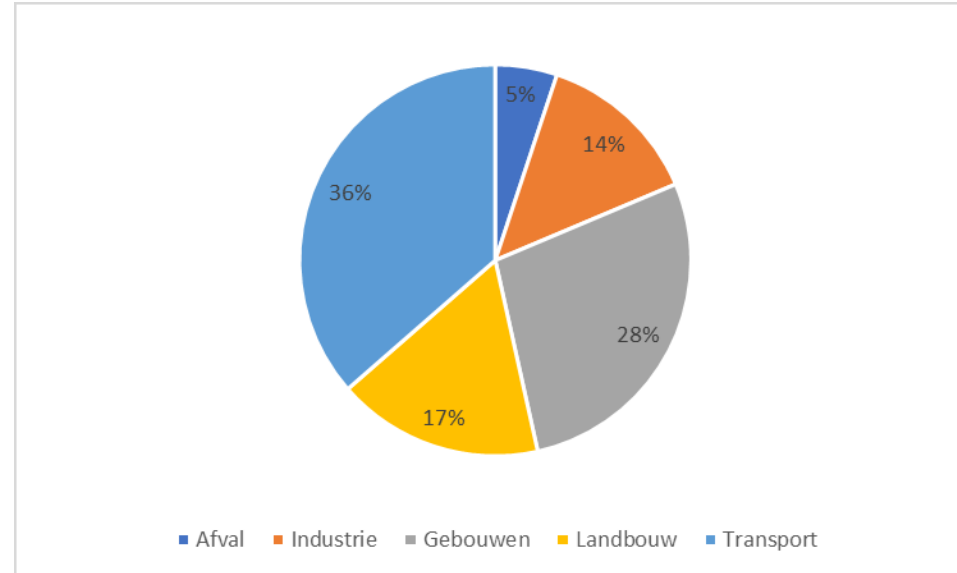
Studiedag Klimaat VMx – dOMG – 12/05/2022

Pieter-Jan De Marez

DEPARTEMENT
OMGEVING

Een CO2-neutrale overheid??

- ▶ Vlaamse klimaatstrategie : Streefdoel : -85% van non ETS emissies tegen 2050 (ten opzichte van 2005), met de ambitie om te evolueren naar volledige klimaatneutraliteit.

- ▶ Focus gebouwen en transport
- ▶ Enkele algemene maatregelen
- ▶ Voorbeeldrol Vlaamse overheid
- ▶ Voorbeeldrol Departement Omgeving

Sector Transport: Vlaamse overheid

▶ Tegen eind 2030: koolstofneutrale interne mobiliteit door

- een reductie met minimaal 55% van de CO₂-emissies ten gevolge van het brandstofverbruik van dienstverplaatsingen over land (met uitzondering van deelvoertuigen), dit ten opzichte van het referentiejaar 2015
- de compensatie van de resterende CO₂-uitstoot ten gevolge van de dienstreizen over land en door de lucht via een CO₂-compensatiesysteem.

▶ Door middel van :

- jaarlijkse monitoring (centrale beheertool wagenpark)
- Actieplannen mobiliteit (sensibilisatie, vervoersbehoefteplannen, uitrol laadinfrastructuur,...)
- Vanaf 2021 worden enkel nog zero emissie en overgangstechnologieën aangekocht (CNG, hybride, plug-in hybride) voor personenwagens
- Vanaf 2025: enkel nog aankoop van zero emissie personenwagens

Sector Transport : algemeen

- ▶ **Richtcijfers voor nieuwe inschrijvingen van personenwagens heel Vlaanderen:**
 - 2025: 20% zero emissie (10%PHEV, 10%CNG)
 - 2030: 50% zero emissie (20% PHEV, 10% CNG)
 - 2035: 100% zero emissie
- ▶ **Federaal regeerakkoord 2020: tegen 2026 bedrijfswagens enkel fiscaal voordelig indien zero emissie (aftrekbaarheid vermindert)**
- ▶ **Fiscale aftrekbaarheid van semi-publieke laadinfrastructuur (federaal): nu nog 200% aftrekbaar, vanaf 2023 nog 150%**
- ▶ **Subsidies laadinfrastructuur:**
 - Jaarlijkse projectcall voor subsidies; <https://www.vlaanderen.be/milieuvriendelijke-voertuigen>
 - Ecologie-premie plus voor snelladers – via VLAIO <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidi databank/ecologiepremie>

Sector gebouwen: LTRS

- ▶ **Tegen 2050: Koolstofneutraliteit** voor het niet-residentiële gebouwenpark voor verwarming, sanitair warm water, koeling en verlichting, met een voorbeeldrol voor de overheid.
- ▶ **Een koolstofneutraal gebouw:** een gebouw waarvan de CO₂ -uitstoot tot nul is gereduceerd door de energiebehoeften te verminderen én ervoor te zorgen dat aan de resterende energiebehoeften wordt voldaan met (lokaal opgewekte) hernieuwbare energiebronnen.
 - Verplicht EPC voor alle grote niet-residentiële gebouwen vanaf 2025 + minimaal energieprestatielabel vanaf 2030 (voor overheden vanaf 2028)
 - Renovatieverplichting bij notariële overdracht

<https://www.energiesparen.be/nr/langetermijndoelstelling>

Renovatie verplichting

► Renovatieverplichting

- Vanaf 1 januari 2022 start de renovatieverplichting voor alle niet-residentiële gebouwen:
- voor **elke niet-residentiële gebouweenheid die u vanaf 1 januari 2022 ‘verwerft’**:
- Binnen de vijf jaar na overdracht van een gebouweenheid, zal het aan energiebesparende maatregelen moeten voldoen.
- Daar bovenop moeten kleine niet-residentiële gebouwen vanaf 2022 een energielabel C of beter behalen en moeten grote niet-residentiële gebouwen vanaf 2023 in een minimaal aandeel hernieuwbare energie voorzien.

→ <https://www.energiesparen.be/nr/renovatieverplichting>

Verplicht energielabel

- ▶ Voor grote niet-residentiële gebouwen
 - ▶ Het EPC-NR : begeleidingstool voor de renovatie richting de langetermijndoelstelling. Geleidelijke verscherping minimumlabel richting koolstofneutraal in 2050.
 - ▶ EPC-NR : zal zichtbaar maken of het gebouw voldoet aan de langetermijndoelstelling (gemeten aandeel HE=100%) + indicator gebouwprestatie
- Vanaf **2023** : EPC verplicht bij overdracht en verhuur van grote niet-residentiële gebouwen verplicht (= EPC-NR).
- Vanaf **2024** : EPC NR verplicht voor alle publieke NR-gebouwen
- Vanaf **2025** : EPC NR verplicht voor elk middelgroot niet-residentieel gebouw, met een bruikbare vloeroppervlakte groter dan 1000 m²
- Vanaf **2026** EPC NR verplicht voor ieder groot niet-residentieel gebouw
- Vanaf **2030** zal er een minimumlabel aan gekoppeld worden (2028 voor overheden)

<https://www.energiesparen.be/nr/verplicht-energielabel>

Sector Gebouwen -Vlaamse overheid

- ▶ Tegen 2045: Evolutie naar een volledig koolstofneutraal gebouwenpark
- ▶ Tegen 2030 : -55% van de CO2-emissies t.g.v. het gas- en stookolieverbruik in gebouwen en infrastructuur t.o.v. 2015
- ▶ Tegen 2030 : -35% van het primair energieverbruik in gebouwen en technische infrastructuur (3% jaarlijks vanaf 2023), t.o.v. 2015
- ▶ Afroming energiebudget van de entiteiten met 3%
- ▶ Vanaf 2021 een verplichte afname van groene stroom
- ▶ Een lange termijn vastgoedstrategie met bijhorend energetisch masterplan
- ▶ <https://omgeving.vlaanderen.be/intern-klimaatplan-vlaamse-overheid>

Vlaanderen
is omgeving

Departement Omgeving Klimaatneutraal

Studiedag Klimaat VMx – dOMG – 12/05/2022

Niels Willo

DEPARTEMENT
OMGEVING

dOMG Klimaatneutraal

- ▶ Koolstofvoetafdruk in kaart brengen (jaarlijks)
- ▶ Opmaak van een reductieactieplan
- ▶ Bepalen van reductiedoelstelling
- ▶ Uitvoeren van de acties
- ▶ Compenseren van de resterende uitstoot (jaarlijks)

Doelstellingen dOMG

VLAAMSE OVERHEID:
Tegen eind 2030 -55% CO₂

Uitgangspunt dOMG: koppelen aan Klimaatplan Vo, maar ambitieuzer (voortrekkersrol)

VLAAMSE OVERHEID

AMBITIE dOMG

1. Eigen reductie	1a. Scope 1+2*	2015-2030: -55% CO ₂ 2015-2045: CO ₂ -neutraal patrim.	1.	Ambitieuzer in scope & doelstelling: <u>2015-2030: -50% voor scope 1+2+3*</u> 2030-2050: klimaatneutraal voor scope 1+2*
	1b. Scope 3*			
2. Compensatie restuitstoot	Scope 1+2*	Geen doelen	2.	<u>Label CO₂-neutrale organisatie door compensatie restuitstoot vanaf 2020</u> Engagement: voortrekkersrol & onderzoek naar domestic offsetting in Vlaanderen
	Scope 3*			
	In Vlaanderen			
3. Voortrekkersrol			3.	Inspireren & activeren van anderen: intern (dOMG & VO) & extern (burgers)

***Scope 1+2:** Directe, “eigen” emissies

Scope 3: Indirecte emissies (zie “scopes” voor emissiebronnen van scope 3 die in rekening werden genomen)

Waarom?

- ▶ Duurzaamheidsreflex – ecologisch voordeel
- ▶ Aanvullend op ISO 14001 + stapje verder
- ▶ Door te compenseren kan je klimaatneutraliteit claimen
- ▶ Eigen klemtonen leggen: flexibel qua scope
- ▶ Betrokkenheid werknemers
- ▶ Marketing en imago-voordeel ≠ greenwashing > label
- ▶ Financieel voordeel
- ▶ Verhoogde competitiviteit

Wij zijn niet de enigen

Large Companies

SMEs

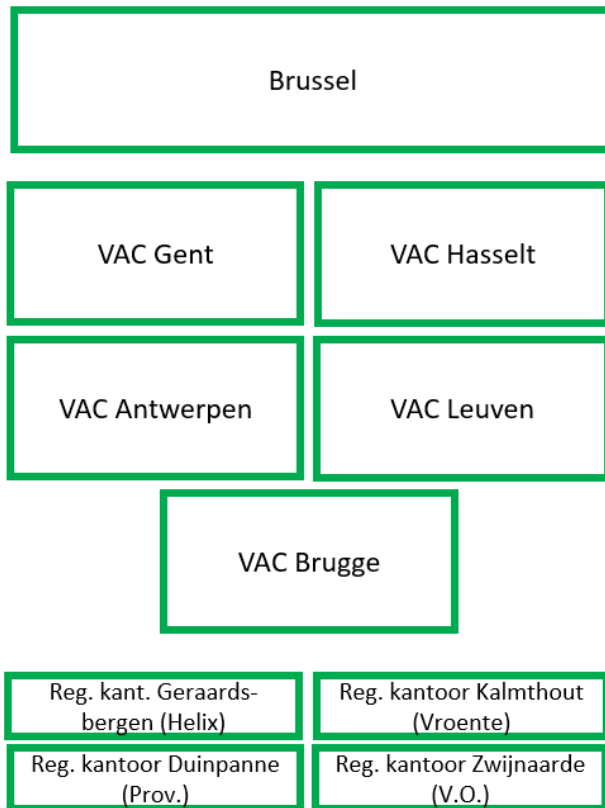

Public sector & NGO

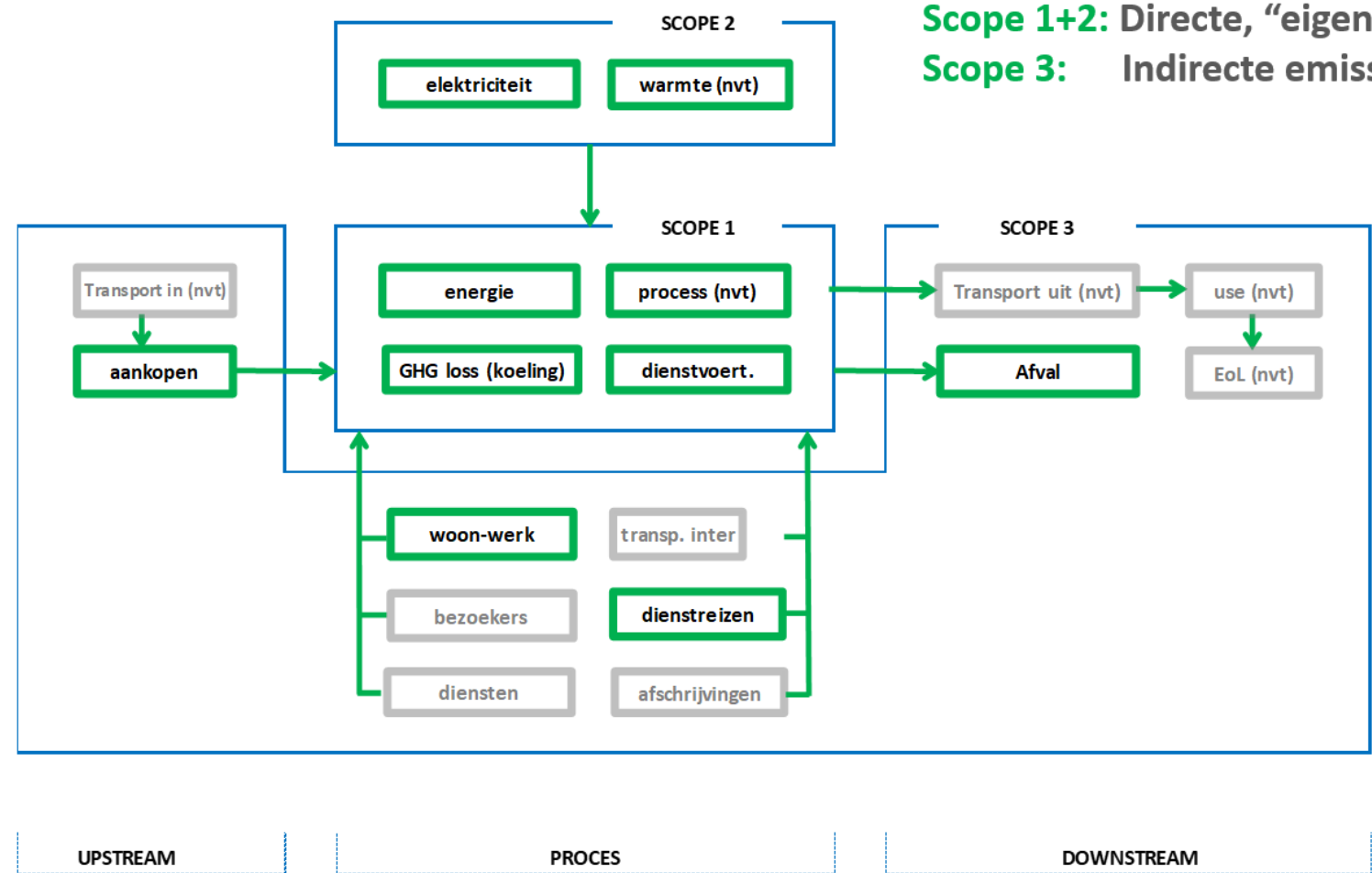

Scope

dOMG organisationele scope

dOMG operationele scope

Koolstofvoetafdruk 2018

Energie	442	23%	➤	Verwarming	365	19%	➤	Verwarming	328	17,3%
				Elektriciteit	77	4%	➤	Verwarming water	18	1,0%
Broeikasgaslekken	82	4%	➤	Koelmiddelen	82	4%	➤	Koken	18	1,0%
				Dienstvoertuigen	318	17%	➤	Verlichting	19	1,0%
Mobiliteit	1211	64%	➤	Woon-werkverkeer	629	33%	➤	IT apparatuur	15	0,8%
				Dienstreizen	229	12%	➤	Airco	23	1,2%
				Dienstverplaatsingen (privé-wagen)	35	2%	➤	Liften	2	0,1%
				Overige	301	15,9%	✓	Overige	17	0,9%
Afval	28	1%	➤	Restafval	25	1%	➤	Koelmiddelen	82	4,3%
				Gerecycleerd afval	3	0%	➤	Woon-werk	17	0,9%
Aankopen	131	7%	➤	Papier	18	1%	➤	Overige	301	15,9%
				Catering	12	1%	➤	Privé-wagen	200	10,5%
				ICT	101	5%	➤	Openbaar vervoer	429	22,7%
Totaal	1893	100%		Totaal	1893	100%		Totaal	1893	100%

➤ **+/- 2/3 emissies in beheer van dOMG***

*Energie & broeikasgaslekken zijn voornamelijk in beheer van HFB, maar voor de Helix & de Vroente is dit ook binnen beheer van dOMG

↑ Scope 1 en 2

↓ 3

Reductie-acties

		Implementatie tegen 2030	Geschatte CO ₂ eq-reductie
 Dienstvoertuigen	Vervanging vloot door elektrische voertuigen	% vervanging: 95%	 GROOT
	Verminderen verplaatsingen	% vermeden: 5%	 KLEIN
 Woon-werkverkeer	Telewerken	effectief # dagen per week: 1,5-2/VTE	 GROOT
	Stimuleren fiets & openbaar vervoer	% vermindering autogebruik: 20%	 GROOT
 Dienstreizen	Vermijden vliegtuigreizen indien OV (of elektrische wagen) doenbaar is	% vermeden: 100%	 MEDIUM
	Verminder overige vliegtuigreizen	% vermindering: 20%	 MEDIUM
	Dienstreizen met privé-wagens vervangen door dienstwagens	% km's die vervangen worden: 25%	 MEDIUM
 Energie	Faciliteren duurzaam energieverbruik	Verschillende acties m.b.t. duurzame gedragsverandering	 KLEIN
	Acties m.b.t. verlichting	100% LED-verlichting + implementatie & correct afstellen bewegingssensoren	 KLEIN
	Energierenovatie De Vroente	Grondige renovatie	 KLEIN
 Afval	Verminderen restafval (vermijden + recycleren)	95% restafvalreductie	 KLEIN
 Aankopen	Reducties m.b.t. verminderen papieraankoop; duurzame catering en dual SIM-kaarten/Fair phone	Afhankelijk van parameters.	

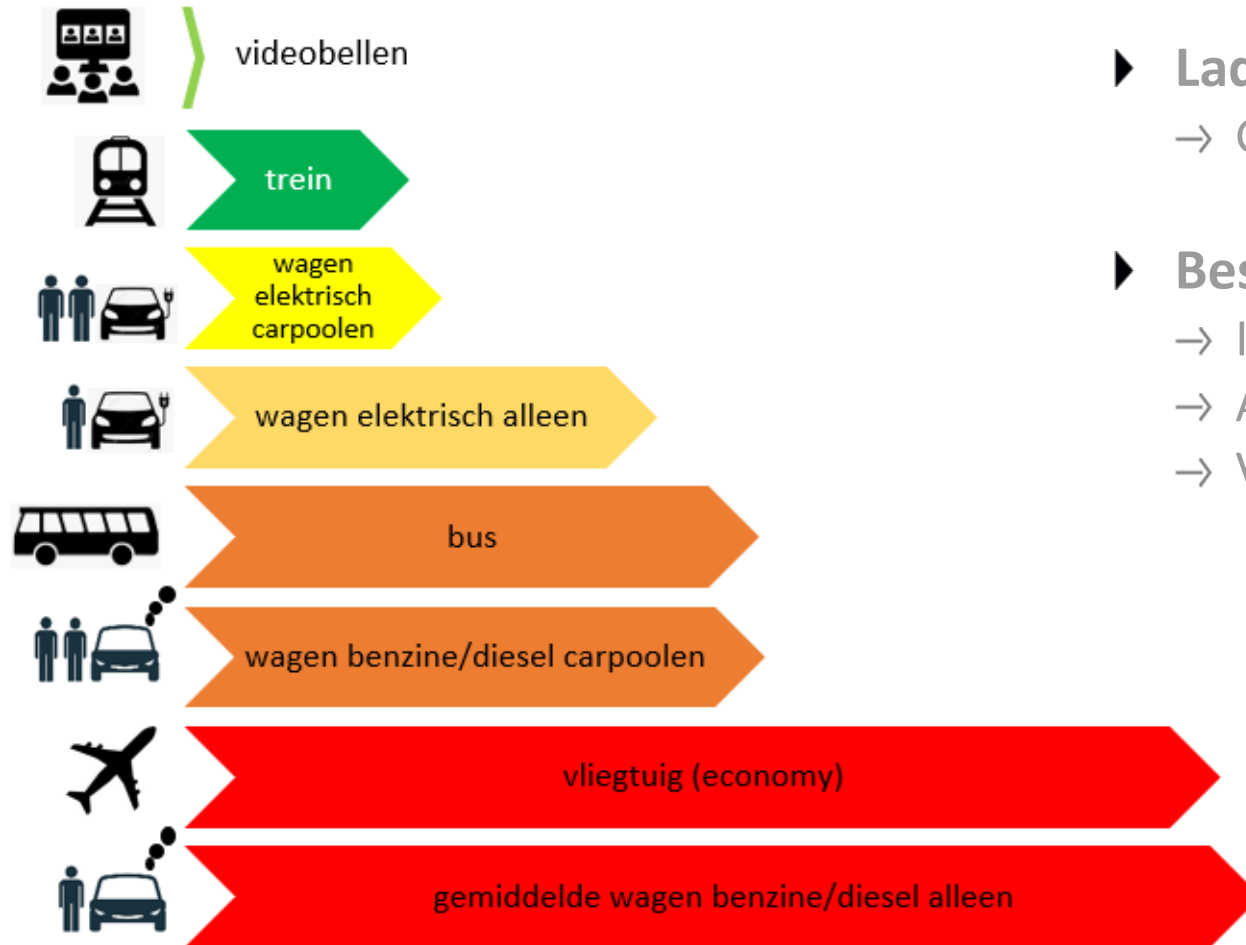
Reductie-acties: dienstwagens

- ▶ **Afslanken wagenpark**
 - × 25 afgevoerd, nog 150 over – vooral inspectiediensten
- ▶ **Afvoer oudste, meest vervuilende wagens**
 - × 60% wagens is momenteel al hybride
- ▶ **Aankoop elektrische wagens en faciliteren gebruik**
 - × Beslissing Directieraad 2019: enkel EV personenwagens
 - × 30 in vloot + 16 besteld 2021 = al 1/3 van het wagenpark
 - × In Ferraris en alle VAC's: minstens 1 gedeelde EV
- ▶ **Optimaal delen van dienstwagens met andere Vo-entiteiten**
 - × Reserveren via Facilipunt
 - × Sleutels via balies
 - × Werknemer kan in elke locatie wagen reserveren
- ▶ **Beperking verplaatsingen met de wagen en afraden gebruik privé-wagens**

Kia e-NIRO – realistisch rijbereik ±400 km

Reductie-acties: klimaatbewust reisbeleid

► Ladder van Lansink vervoersmiddelen

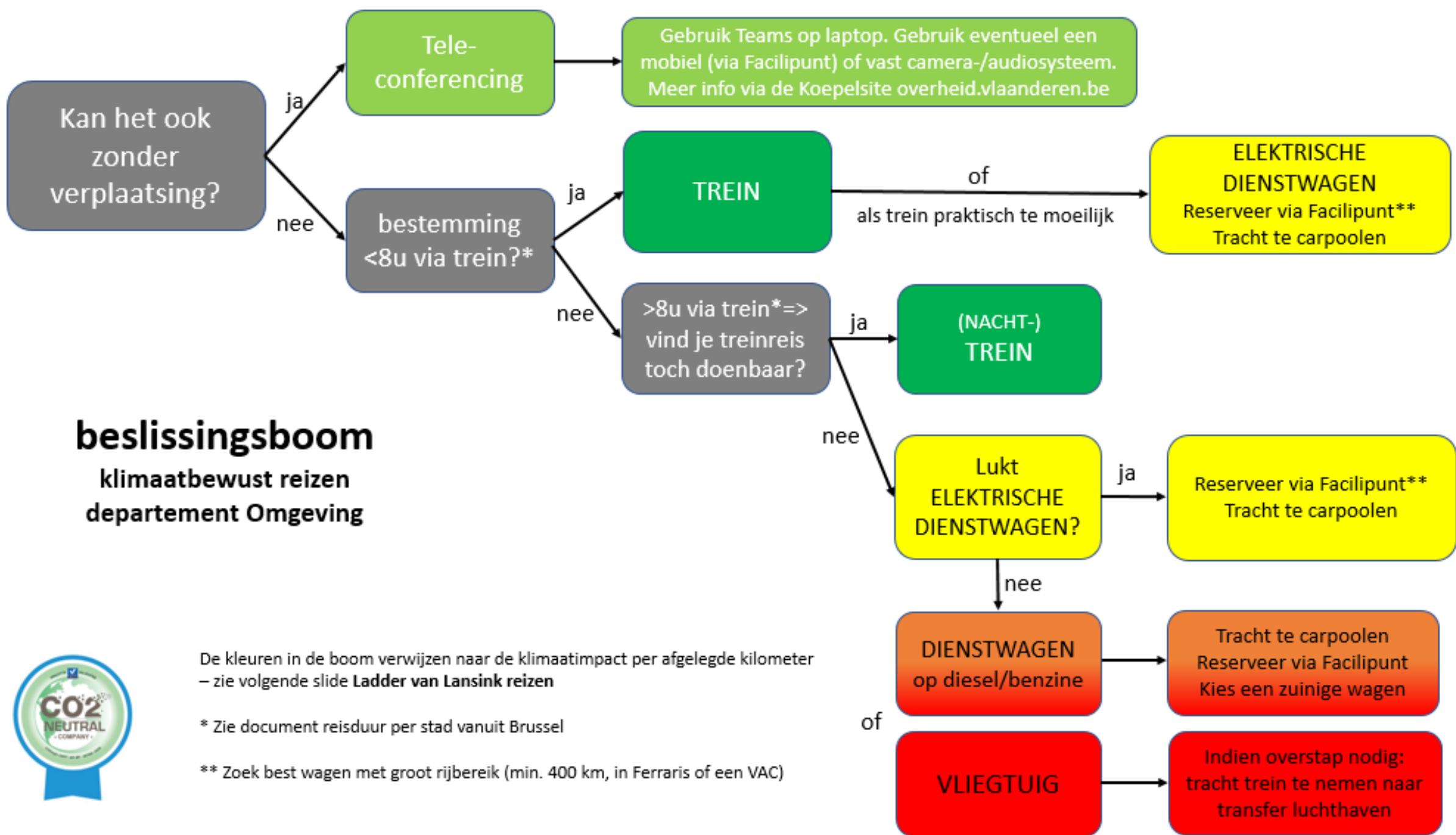
→ Gemiddelde CO₂-uitstoot per kilometer per persoon

► Beslissingsboom

→ In voege vanaf 1 mei 2022

→ Als treinreis <8u => niet vliegen

→ VO-norm is 6u

beslissingsboom

klimaatbewust reizen
departement Omgeving

De kleuren in de boom verwijzen naar de klimaatimpact per afgelegde kilometer – zie volgende slide **Ladder van Lansink reizen**

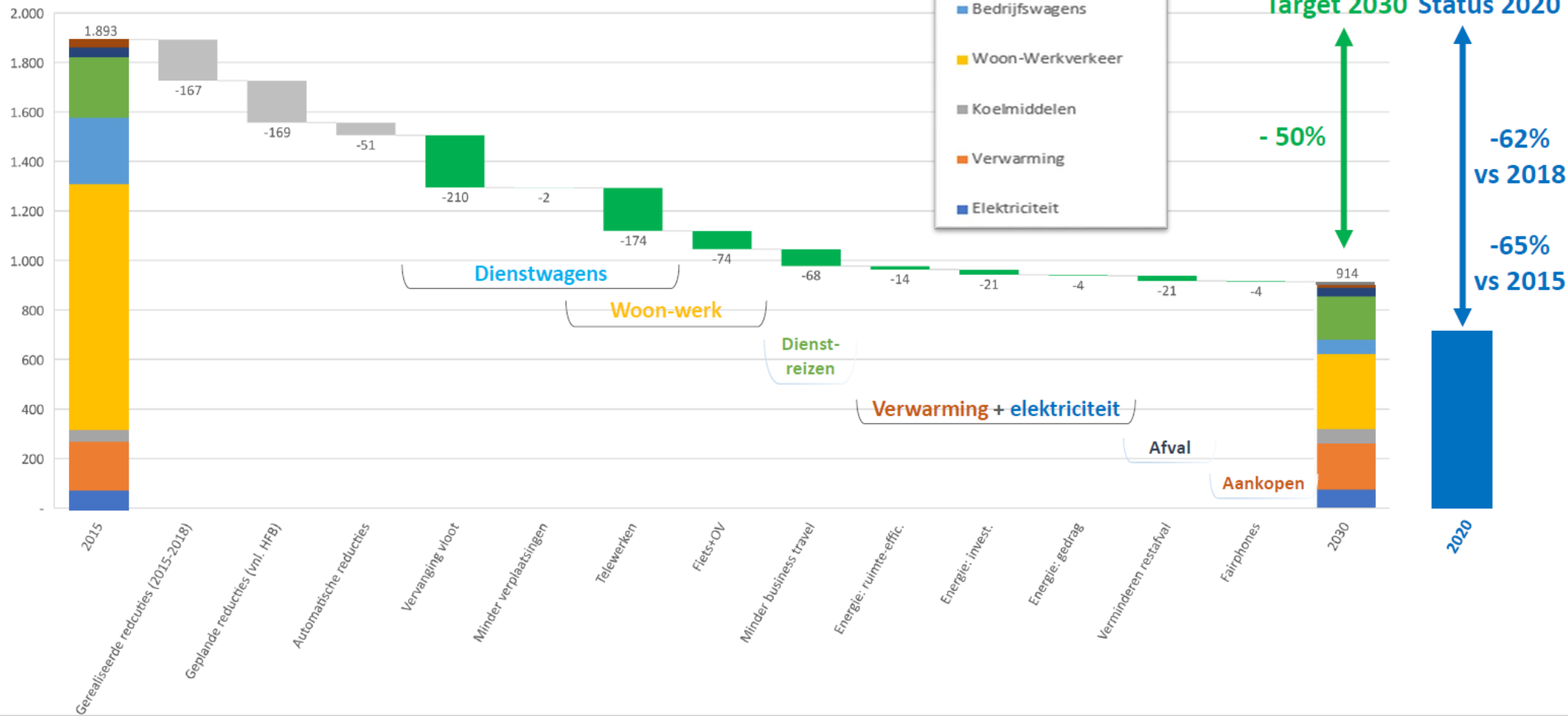
* Zie document reisduur per stad vanuit Brussel

** Zoek best wagen met groot rijbereik (min. 400 km, in Ferraris of een VAC)

Reductie-acties: andere

- ▶ **Vlaamse groene stroom: echte ondersteuning van hernieuwbare energie**
- ▶ **Eigen gebouwen energiezuiniger maken en hernieuwbare energie maximaliseren**
 - Helix: volledig hernieuwbaar (pelletketel en warmtepomp, zonnepanelen en zonneboiler)
 - Vroente: grondige renovatie lopende, ook zonnepanelen
- ▶ **Telewerken stimuleren en registratie verbeteren**
 - Gemiddelde uitstoot 4 x lager bij telewerk versus verplaatsing naar standplaats
- ▶ **Samenwerking HFB, bv afvalsortering en –recyclage, meer plantaardige catering,...**

Reductie-acties en emissies (in ton CO₂-eq) 2020

Vlaanderen
is omgeving

Vragen? Opmerkingen?

Laat het ons weten

pieterjan.demarez@vlaanderen.be | niels.willo@vlaanderen.be

DEPARTEMENT
OMGEVING